

Present i futur de les investigacions a Fumanya

Els treballs d'investigació a partir de l'any 2000

La primavera de l'any 2000 i durant els treballs de consolidació i d'acondicionament de talusos de les explotacions mineres a cel obert per part de l'empresa minera "Carbones de Berga, SA", es va produir la troballa d'un niu d'ous de dinosaure al cel obert de Fumanya Nord (Vallcebre). Tot seguit el Servei d'Arqueologia del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya autoritzà una campanya d'excavació d'urgència que van portar a terme els paleontòlegs de l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont de Sabadell, encapçalats per Àngel Galobart (1).

A partir de la presentació, l'any 2002, del "Projecte de recerca dels jaciments paleontològics del trànsit Mesozoic-Cenozoic continental català: implicacions paleoecològiques i biogeogràfiques" del Dr. Àngel Galobart de l'Institut de Paleontologia M. Crusafont de Sabadell al Servei d'Arqueologia del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i a l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona,

s'inicia l'actual fase d'estudi dels jaciments del Berguedà. Els primers resultats d'aquesta nova fase d'investigació han permès identificar noves restes fòssils corresponents a ossos (closca de tortuga), plantes i noves icnites distribuïdes en la resta dels cinc jaciments que conformen la Zona Paleontològica.

Els últims treballs publicats a la zona s'han centrat a constatar la degradació que pateixen alguns dels jaciments (2), a comptar per primer cop el nombre total d'icnites i a presentar noves evidències de rastres i petjades de dinosaures en jaciments fins al moment desconeguts. Precisament els resultats de l'estudi d'un dels rastres de Fumanya van ser presentats al *Congreso Internacional sobre Dinosaurios y otros Réptiles Mesozoicos en España* al novembre de 2002 (3).

És en aquest sentit que el Consorci Ruta Minera i el Musée des Dinosaurios d'Esperaza (França), dirigit per Jean Le Loeuff, treballen per aconseguir un programa Interreg III de la Unió Europea i poder destinar recursos a la investigació i conservació dels ja-

ciments francesos i berguedans, tots del Cretaci superior.

La importància dels jaciments paleontològics de Fumanya (Fígols- Vallcebre) i de Saldes queda també manifesta pel fet que ja s'ha fet tot l'expedient (gener del 2003) que ha de permetre que puguin ser incoats i declarats Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN), categoria que la Generalitat de Catalunya i el Ministeri de Cultura del govern central donen als exemples més importants del Patrimoni Cultural.

Cap al reconeixement internacional

Des que l'any 1997 els paleontòlegs i tècnics culturals de la Rioja van impulsar la idea de presentar la candidatura a Patrimoni Natural de la Humanitat el conjunt dels jaciments paleontològics amb icnites de l'Estat espanyol, es treballa conjuntament per impulsar aquest objectiu. El nom oficial de la candidatura és "Icnites de Dinosaurio de la Península Ibérica (Idpi)" i comprèn els jaciments paleontològics amb petjades de les comunitats autònomes d'Àstúries, La Rioja, Castilla la Man-

cha, Aragó, València i Catalunya, on s'han inventariat jaciments amb petjades a les comarques del Pallars Jussà, la Noguera i el Berguedà. El jaciment més important de tots, quant a nombre de petjades, és el de Fumanya, que amb més de 3.500 petjades comptabilitzades s'estén pels termes municipals de Fígols, Vallcebre i Saldes.

L'any 2000, el projecte, que ja es trobava en una fase avançada d'elaboració, va quedar frenat pel fet que la UNESCO endurí els criteris per acceptar candidatures d'Espanya, que, de les 140 candidatures, es va quedar amb 25. Amb tot, la candidatura de les icnites fou seleccionada i forma part d'aquest grup privilegiat de 25 candidats, ja que es va valorar el fet que es tracta d'un bé natural i inèdit, que té el suport de sis comunitats autònomes i de la Unió Internacional de Conservadors de la Natura (UICN) –que és un organisme consultiu de la UNESCO–, i que segueix la recomanació d'aquesta institució que aconsella presentar candidatures de llocs múltiples.

La candidatura té el suport de Subdirecció General de Protec-

Ajuntament
de Vallcebre

Membre del Consorci
Ruta Minera

ció del Patrimoni Històric del Ministeri de Cultura. L'última sessió de treball conjunta va tenir lloc a Cercs el gener del 2003 i va comptar amb la presència de la Sra. Maria Begoña Cerro Prada, Subdirectora General de Comunicació Cultural con las Comunidades Autónomas del Ministerio de Cultura, el Sr. Domingo Rivera, Director General de Cultura de la Rioja i el Sr. Marc Mayer, aleshores Director General de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El 21 de maig del 2003 l'empresa ICE va lliurar les caixes que contenen l'expedient (dossier, planimetria, vídeos, CD.s, etc.) editat en castellà, francès i anglès a totes les institucions implicades i al Consejo de Patrimonio Histórico Español, que és la institució que ha de fer la presentació a la UNESCO i que l'octubre d'aquest 2003 n'ha fet l'informe favorable. A finals del 2003 la candidatura arribarà a París i aleshores començarà el llarg i difícil període d'inspeccions que és pot allargar fins al 2005 o 2006.

Val la pena tenir paciència i esperar, perquè durant tot aquest llarg, silenciós i discret procés, des del 1997, ja s'han aconseguit moltes coses importants. Primer de tot la participació en un projecte comú engrescador que ens ha possibilitat aprendre molt de tot i de tots, i el que és més important, que el jaciment de Fumanya (Fígols-Vallcebre-Saldes) és un Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) i que el procés de divulgació, investigació i conservació d'aquest patrimoni ha fet un salt espectacular.

NOTES

- (1) Galobart, À., Oms, O., Gaete, R., Buscalioni, A. Bravo, A.M., Val, S., Muller, G. i Pellejero, I. (2002). Preliminary study of a dinosaur egg nest from the Maastrichtian of Fumanya (Catalan Pyrenees). *I Congreso Internacional sobre Dinosaurios y otros Réptiles Mesozoicos de España*. Resúmenes.
- (2) Oms, O., Galobart, À., Vicens, E. i Vila, B. (2002 a). Loss of dinosaur ichnological record in the Fumanya site (Vallcebre-Fígols, Barcelona). *I Congreso Internacional sobre Dinosaurios y otros Réptiles Mesozoicos de España*. Resúmenes.
- (3) Vila B., Oms, O. i Galobart, À (2002). First european occurrence of a sauropod "manu-dominated" track in a Maastrichtian site (Fumanya, South-Eastern Pyrennes).

I Congreso Internacional sobre Dinosaurios y otros Réptiles Mesozoicos de España. Resúmenes.

Oms, O., Vicens, E. i Galobart, À. (2002 b). Geological setting and dinosaur fossils of the Vallcebre syncline (North of the Barcelona province, Pyrenees, Spain). *I Congreso Internacional sobre Dinosaurios y otros Réptiles Mesozoicos de España*. Resúmenes.

Rosa Serra
Directora del MMCercs
Bernat Vila
Paleontòleg

Els dies 15 i 16 de gener del 2003, tècnics culturals de les comunitats autònomes de València, Aragó, La Rioja, Astúries, Castilla la Mancha i Catalunya es van reunir a Cercs en la que fou una de les últimes sessions de treball per a tancar l'expedient de declaració dels jaciments amb icnites de l'estat Espanyol com a Patrimoni Natural de la Humanitat. La sessió de treball es va cloure amb la presència de Marc Mayer, Director General de Cultura de la Generalitat de Catalunya; Ramon Ten, cap del Servei d'Arqueologia del Departament de Cultura, Maria Begoña Cerro Prada, Subdirectora General de Comunicació Cultural con las Comunidades Autónomas del Ministerio de Cultura, i Domingo Rivera, Director General de Cultura de la Rioja. R. SERRA

Ctra. Sant Fruitós, 32 - bxs.

Tel. 93 821 45 90

Fax 93 821 45 91

08600 Berga

 PLANA
a s s e s s o r i a s . l